

tt1 2019

04

Bevezető

Középülettervezési
Tanszék TT1 2019

06

Helyszín

Kővágóörs

08

Metodika

Makettek és
tárgyalás

14

Atlasz

Első feladat

34

Szelidítés

Második feladat

80

Impresszum

Alkotók és
támogatók

bevezető

2019 Tanszéki terv 1.

“Work like a gardener with the precision of the architect. Work like an architect with the care of a gardener.”
(Tom Emerson)

A TTI tárgyat a 2018/19-as tanév tavaszi félévében a tanszéken folyó tervezési tárgyakkal összehangolva az „Építészet és természet” tematika köré szervezzük. Konkrét tervezési helyszínünk Kővágóörs volt, ahol 2018 nyarával kezdődően Bán Márton és Pongor Soma szervezésében a falu központjának egy régóta üresen álló házában építészeti és művészeti alkotótábor, ideiglenes kiállítóter és nyitott műhely jött létre.

A félév során két, kis csoportban végzett feladat kapcsán az épített és természeti környezet viszonyának folytonos újra- és továbbrajzolásával, valamint kísérletező makettek készítésével foglalkoztunk. Munkánk fókuszában a helyzetfelismerés és az arányos viselkedés megtalálása állt, a következetes és tudatos koncepcióalkotást, valamint ennek gondos

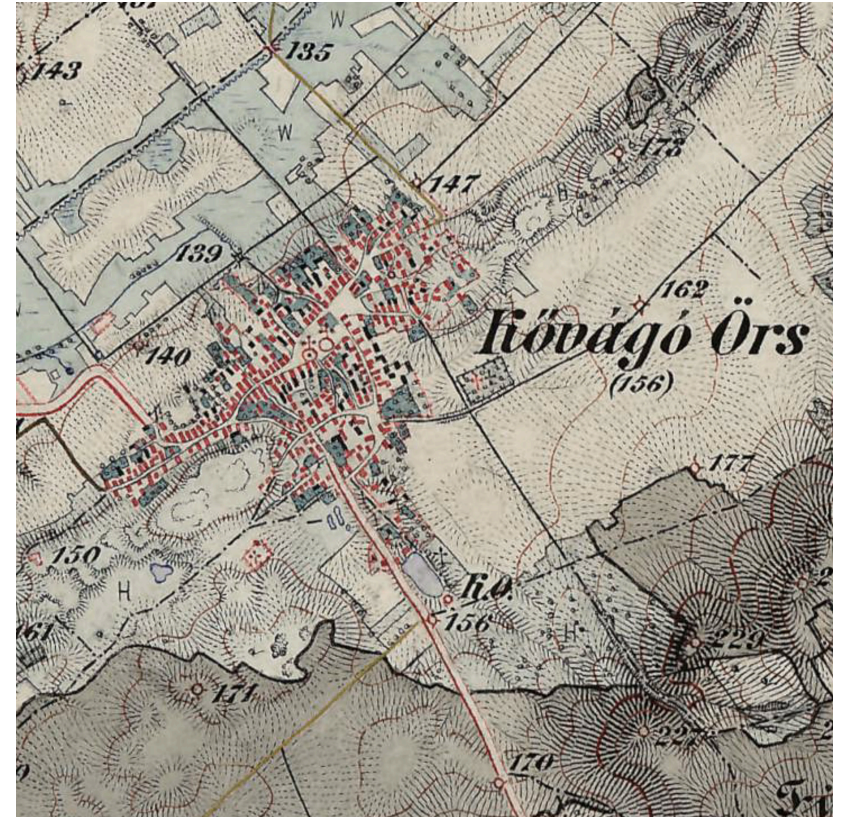
kifejtését gyakoroltuk. A kertészek gondosságával kerestük a természeti környezetre, tájra legkevésbé káros, legkisebb lábnyommal járó, szelíd megoldásokat. Célunk a tájjal együttműködő programok és tájgazdálkodási stratégiák megtalálása volt, amelyeket aztán e kertész-építész szemlélet tapintatosságával dolgoztunk ki.

E tanulmányfüzet célja egyrészt a féléves közös munka összefoglalása, másrészt fontos célja az is, hogy külső, alkotói megfigyeléseinkkel, makettjeinkkel friss és vállaltan szubjektív képet mutassunk a településről.

A félév elején a tárgy tematikájához kötődően olvasó-kötet kiadásával alapoztuk meg a tervezési munkát. A válogatott írásokat tartalmazó füzet (Hiroshi Sambuichi, Janáky István, Julian Cortazar, Krusovszky Dénes, Lackovits Emőke, Michael Houellebecq, Kisberzsényi-Nagy György, Peter Zumthor, Rolf Jacobsen és Varga Ferenc szövegeivel) párhuzamos olvasmányt jelenthet a félév munkáit összegző kiadvány mellett is.

helyszín

Kővágóörs

A személyes megismerés útjait keresve a félév során, az év végi kiállítás megnyitójának alkalmával együtt háromszor utaztunk Kővágóörsre. A tágabb környezet, a Káli-medence, a Kötenger, a település szinte intakt szerkezete, az ecsérpusztai templomrom, az evangélikus és katolikus templomok egyedülálló viszonya, a romos állapotban lévő egykori zsinagóga, az apró részletek megannyi rejtett és megfejtendő szépséget rejtnek.

Az első út csak gyors villámlátogatás volt, tapogatózás a februári hidegben, feszes, koncentrált, koreografált séta. A második út során már ismerősként éreztünk, mozgásunk kötetlenebbé és otthonosabbá vált a településen és a Kővágóörsi Alkotótábor kertjében. A figyelmes séta, a helyszíni kísérletező alkotás, a bográcsolás, a beszélgetések és még a semmittevés is egyaránt az elmélyült munka kihagyhatatlan lépései.

8

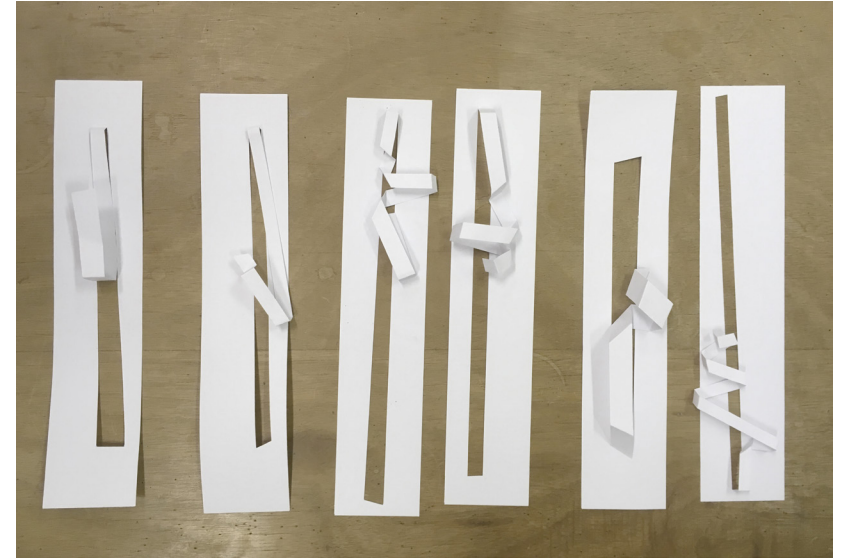

9

metodika

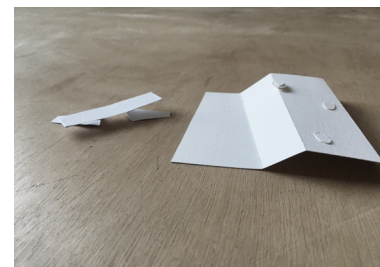
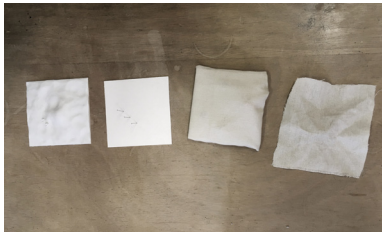
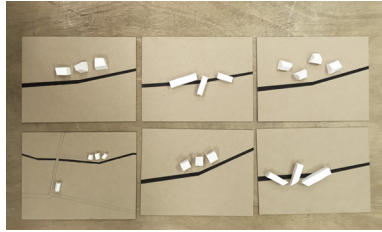
Makettek és tárgyalás

A félév folyamán minden tervezési feladat kidolgozása kötött formai rendszerben történt, tudatosan egyetlen rajzba, képbe, makettbe sűrítve próbáltuk átadni a koncepciót. Idén különös hangsúlyt fektettünk a makettezésre - mind a helyszín felfedezése, mind a tervezés során jobbra csupán tárgyakat készítettünk.

A modellezést nem pusztán a terv bemutatására használtuk, hanem a teljes alkotói folyamat gerincét ez adta. Eleinte apró, legfeljebb öt perc alatt készülő "kotmány"-maketteken vizsgáltuk a helyszíneket, és kerestük a helyes viselkedést.

Később egy-egy erős vízió, tehát egyetlen kép létrehozására készültek részlet-makettek. A félév második felében pedig szinte kizárólag öntött makettekre hagyatkoztunk. Ezeket először gyors, helyszíni megfigyelést megőrkítő szekvencia-sorozatok készítéséhez használtuk. Később a terv végleges bemutatásához előbb számos, új öntési technológiát alkalmazó próba-öntvény készült. A korántsem töretlenül eredményes kísérletek sora vezetett végül el a végső makettekhez, amelyek anyagszerűségükkel és nagyon is jól tapintható valóságosságukkal próbálnak kapcsolódni Kővágóórs sajátos karakteréhez.

kővágóörs rejtett építészeti szépségei- nek atlasza

Első feladat

“Tehát a ház szóra, nem spontán, hanem egy picit meggondolva, a következő 3 szó jut az eszembe: a szép, a nem szép és az érdekes. Ha hozzá kell fűznöm valamit, ugye mind a három jelző nyilvánvalóan a házra vonatkozik, mint a fogalomnak sok-sok konkrét tárgyára. Ez a három jelző azért hangzik el, mert mindegyiknek megvan egy speciális ismertetője. Ez valószínűleg nem jó szó, de ennél jobb nem jut eszembe. A szépből nagyon sok van. Majd megmagyarázom, hogy mit jelent ez a meghatározás. A nem szépből egy van, és az érdekesből is egy van. Ez azért lehetséges így, mert valóban: ha az ember egy szép dologra ránéz, akkor annak nagyon sok magyarázata lehet. És azért lehet sok magyarázata, mert a szépség nyilvánvalóan, ezek evidenciák, egyfajta titokkal rendelkezik. A másik kettő: a nem szép, abból azért van egy fajta, mert az nem rendelkezik evvel a tulajdonsággal, hanem mindig elég egyértelműen megmondható az, hogy miért nem szép. Tehát az, hogy úgy mondjam egy egysmeretlenes egyenlet. Az érdekes, a kor hívószava, szinte parancs, hogy érdekeset kell csinálni. Mert az ember ha nem csinál érdekeset, akkor a fene megette. Vagy elő tudsz állni egy érdekeskel, ami a másiktól különbözik, vagy hát ideje revíziót tartani az embernek maga fölött. Viszont az érdekes is azzal a tulajdonsággal rendelkezik, mint a nem szép, hogy tulajdonképpen egyféle magyarázata

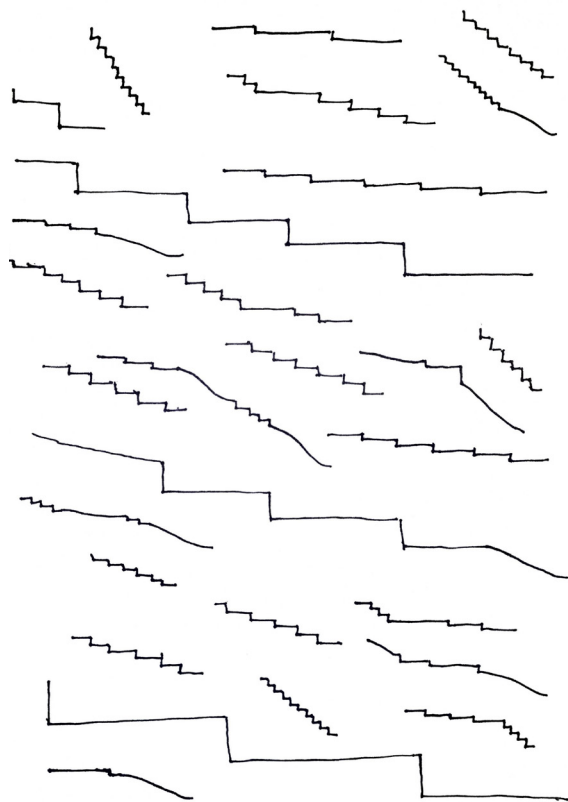
van. Tehát az érdekesről pontosan meg tudjuk állapítani, hogy miért érdekes. Nem fogunk száz féle magyarázatot adni, hanem tudjuk jól, hogy az érdekes mitől érdekes.”

(Tomay Tamás)

Második Kővágóörsi túránk alkalmával több időt töltöttünk el a helyszínen. Csapatonként eltérő hívószavakat választva (spontán vegetáció, építészek nélküli építés leleményes részletmegoldásai, váratlan szépségű sarkok, hozzácépités és folytonosság, kőrakási módok, nyílászárók, kertbéli kövek, határhelyzetek, tető együttállások, kutak és teresdedécek), szűkített nézőpontból vizsgáltuk a települést, hogy jobban megértsük szépségét.

A kiválasztott nézőpontok alapján a felfedező séták során helyszíni fotók készültek, majd ezek alapján, vagy már akár a helyszínen, a fotózás elhagyásával 4-8 vonalas kézi rajzok (fekete-fehér, egy tollvastagság) készültek, amelyek 1-1 példát rögzítettek. A rajzokat feldolgozva a kővágóörsi kertben, majd idehaza gipszöntvények készültek.

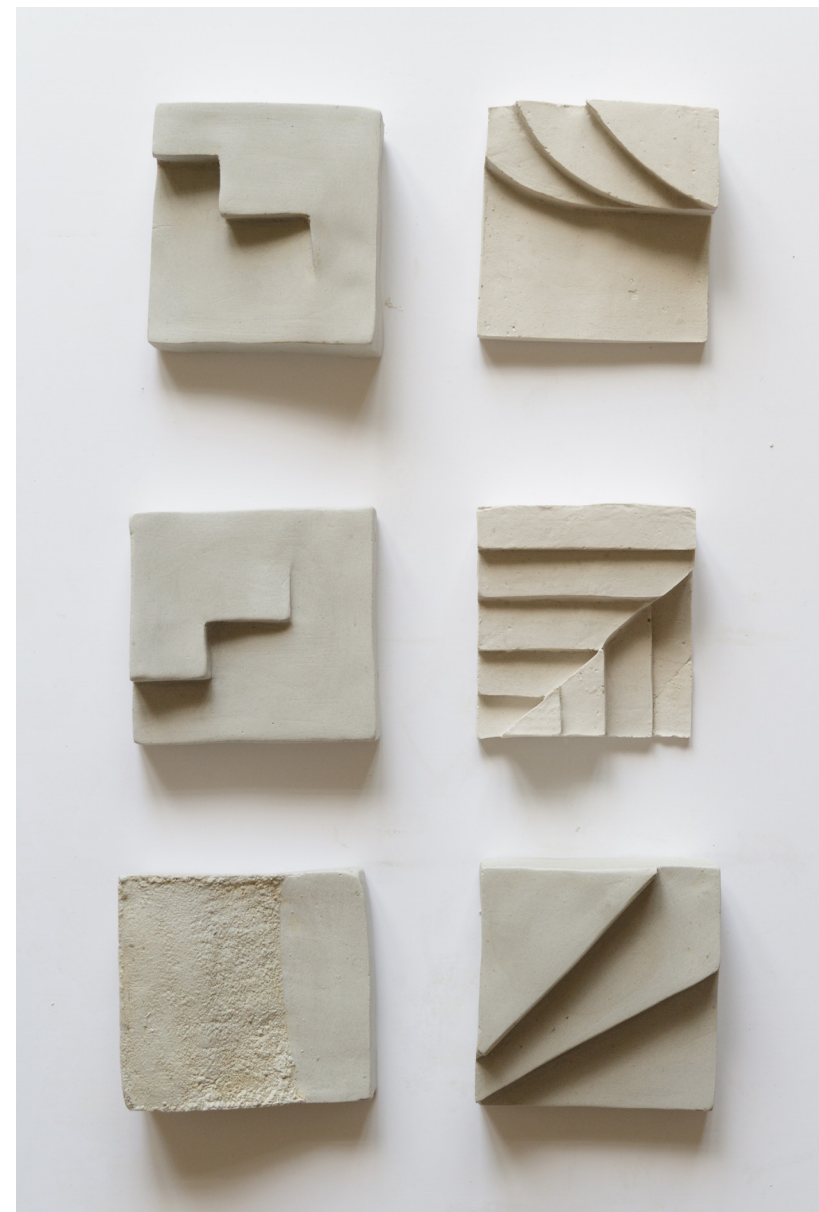
Közös célunk az volt, hogy ebből a mozaikból állhasson össze valamiféle szubjektív atlasz Kővágóörs építészeti és természeti szépségeiről.

lépcsőző részletek

Fekete Bianka, Bicsak Krisztián Tamás

Tervünk irányvonalán továbbhaladva a táj és az épített környezet viszonyát vizsgáltuk a falu határain belül. Ennek legmarkánsabb leképeződései a lépcsőzések, valamint a lejtőkhöz való viszonyulásuk. Ezeket a feszült helyzeteket kerestük, valamint gondoltuk tovább modelljeinkben.

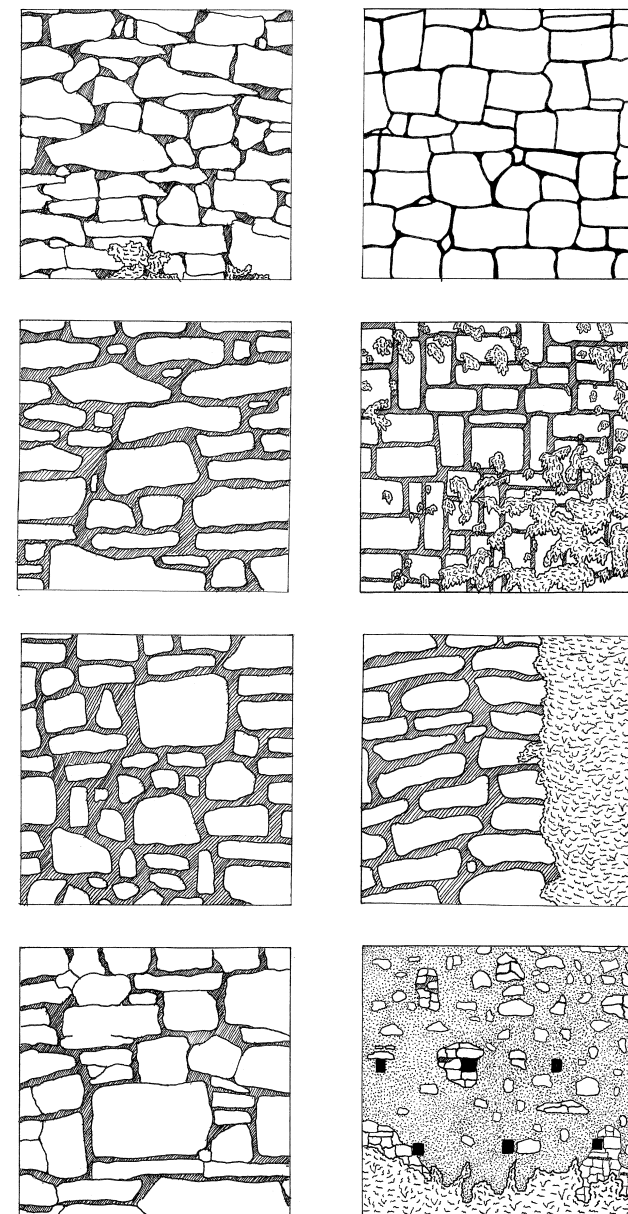
tó
szél
csend
hullám
csónak
csihagok
nyikorgás
nyugalom
természet
madarak
lebegés
fények
rejték
örök
nád
ég

határhelyzetek

Kulesár Eszter, Filep Richárd

A makettsorozat a Kocsi tavon való átkelést rögzíti, a textúrák, a felületek letapogatása. A parttól a nádasig, a nádason át a vízbe, át a tavon, ki a partra.

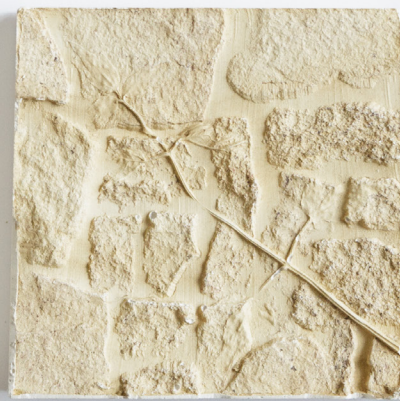

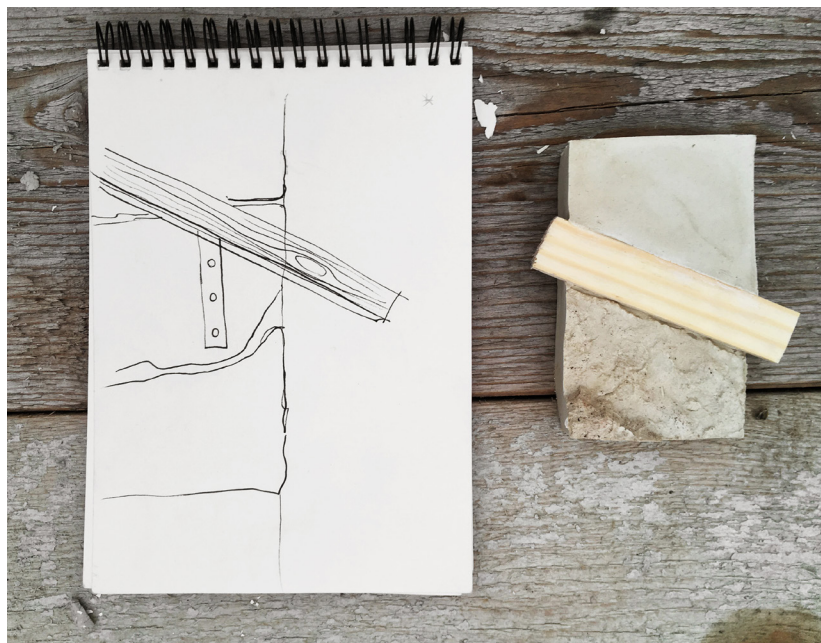

kőrakási módok

Giba Roland, Kátai Ákos István

Lenyomatok kővágyórsi kőfalakról, kő és fuga, fal és növényzet vizsgálata.

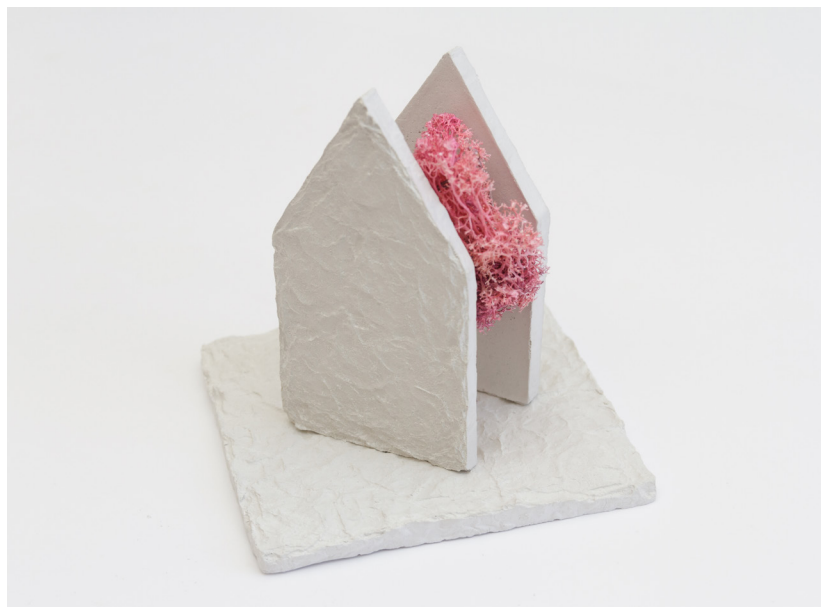

hozzáépítés/toldás/folytonosság

Horváth Árnika, Jovan Endre Milán

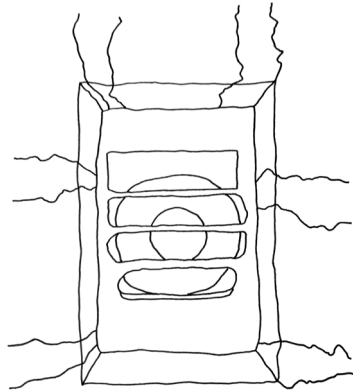
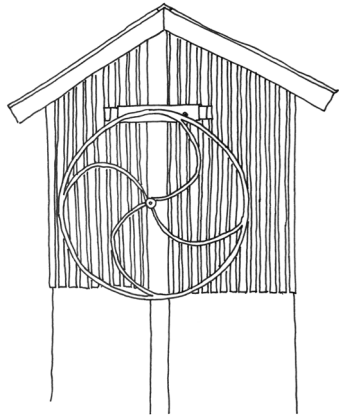

spontán vegetáció

Kócsis Enikő, Rudnyánszky Henriett

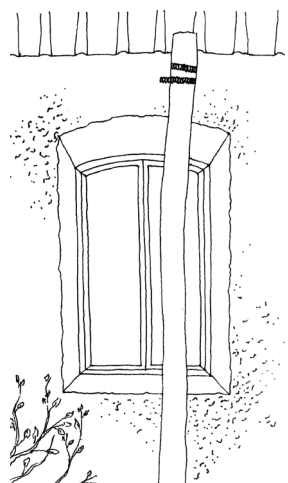
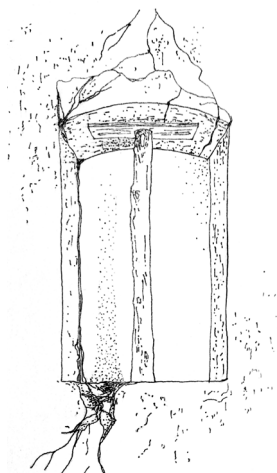
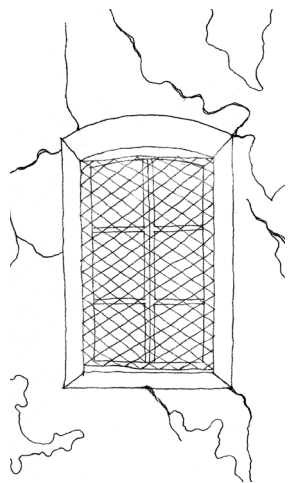
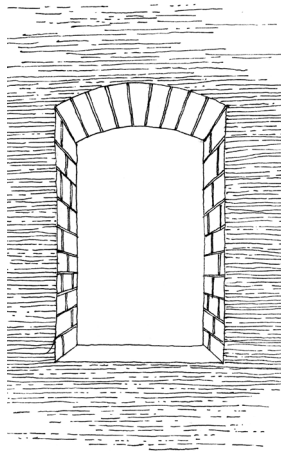

kutak / a víz útja

Kősztya Csilla, Makki Boglárka, Vitéz Júlia Ilona

építészek nélküli építés részletmegoldásai

Lukács Orsolya Anna, Pálfy Viktória

tető együttállások

Móring Dorottya Boglárka, Racskó Anna

váratlan szépségű sarkok

Tóth Boglárka, Vörös-Grigoriu Eszter

szelidítés

Második feladat

“... a táj nem természet. A tájat az ember alakítja, az ember önmagát. A táj valósága csak hordozza a mögötte lévő természet még olvasható tartalmát.”
(Kisberzsényi-Nagy György)

“Építészeti létrehozni vagy természeti tájat teremteni egyformán értékes.”
(Junya Ishigami)

Kővágóörs neve az itteni kőből fáradtságos munkával alakított malomkövekhez kötődik. A kő kitermelésének kezdeti lépése, az ún. “jövésztés” során a természetes kő hajszerűpedéseibe fáékeket vertek, majd ezeket vízzel locsolták, hogy a megduzzadó faanyag szétfeszítse a követ. A jövésztés őszinte, egyszerű, fáradtságos és furfangos módszeréből inspirálódva a félév során a Káli-medencében, Kővágóörsön a természet szelidítésére tettünk kísérletet.

Első leutazásunk során tervezési helyszíneket kerestünk, elsősorban a falu peremén, település és természet határvonalán sétálva. Izgalmas, intim helyzeteket kerestünk olyan egyszerű építmények számára, amelyek csupán egyszerű, elemi igényeket szolgálnak ki (bivak szállás, hűsölő, üvegház és faiskola, stég, tűzrakóhely), és amelyek képesek a lehető legalapvetőbb természetességgel elfoglalni helyüket a tájban.

Két fős csoportokban egyetlen koncepciót fejlesztettünk a “természet és építészet” tanszéki tematikához kapcsolódóan, egyre nagyobb és pontosabb maketteket készítve a félév során.

bivak

Fekete Bianka, Bicsak Krisztián Tamás

A bemetsződés volt számunkra a meghatározó, az ebből fakadó feszültséget érzékeltettük a koncepcióinkban. A formához az inspirációt a helyi hagyományos kőhasítási mód adta, melynek során a kő repedéseibe faékeket ütöttek, majd víz hatására a fa megduzzadt és szétrepesztette a kőveket. A kőkiterelés analógiáján tovább haladva építményeinket a Kőhátba metszve helyeztük el, a Kéktúra útvonalának elágazásánál. Fontos volt számunkra a nomádság érzete, hiszen ez a vadkempingezés lényege, ezért szeparáltuk el egymástól az egyes funkciókat. A környezet szépségeinek feltérképezésében a háromszög alaprajzú járható tető segít.

“...Körben bazaltkúp, tanúhegyek,
Kapuk, amik közt ide bemehet
A látogató... Tárlat a kép:
Tavak, legelők, zöld erdők, kék ég.
Körül falucskák. Utcáikon
Mediterrán szél csókol homlokon.
Határjaikban merevedten
Kőtenger habja zenél időtlen.
Kőszobrok, nyersekek, csodaszépek...
Zseni a szobrász, a vén természet...”

Kövesi Gyula: Káli medence

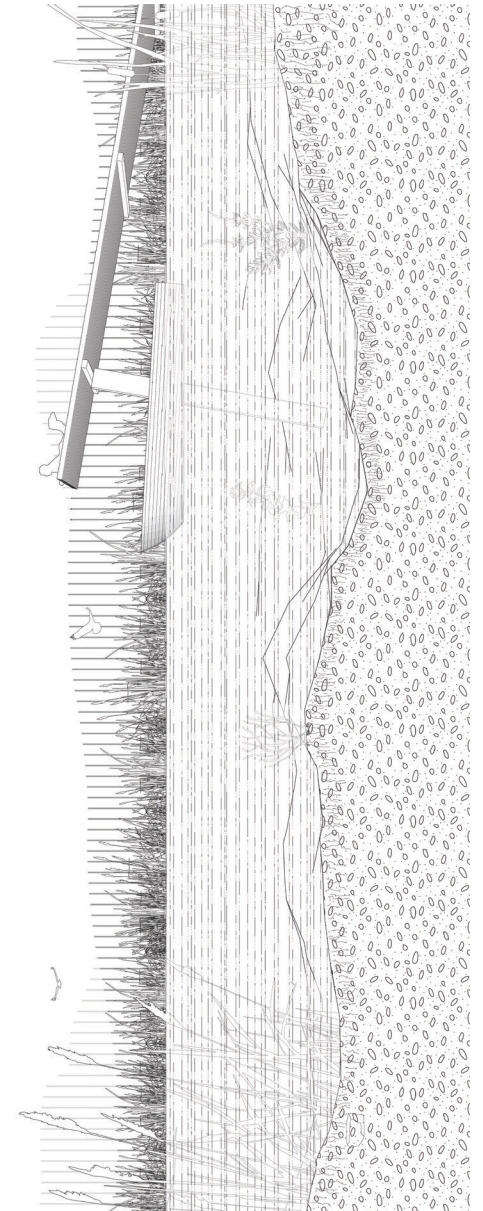

figyelő

Kulesár Eszter, Filep Richárd

A Kővágóörs melletti Kornyi-tavat választottuk tervezési helyszínül. Távrolról közelítve, a tájat tapogatva próbáltunk rátalálni arra a pontra, ahol egy finom beavatkozás nem töri meg a természet rendjét. Pár deszkából tákolt Figyelőt építettünk, amit a gyanútlan járókelő észre sem vesz, mert megbújik a nádasban. A tó partján csak egy keskeny cölöp és a hozzá kikötött csónak, az aljára vésett útvonalal jelzi azt, hogy érdemes a vízben beljebb merészkedni. A Figyelő több pontból

fürdőház

Giba Roland, Káltai Ákos István

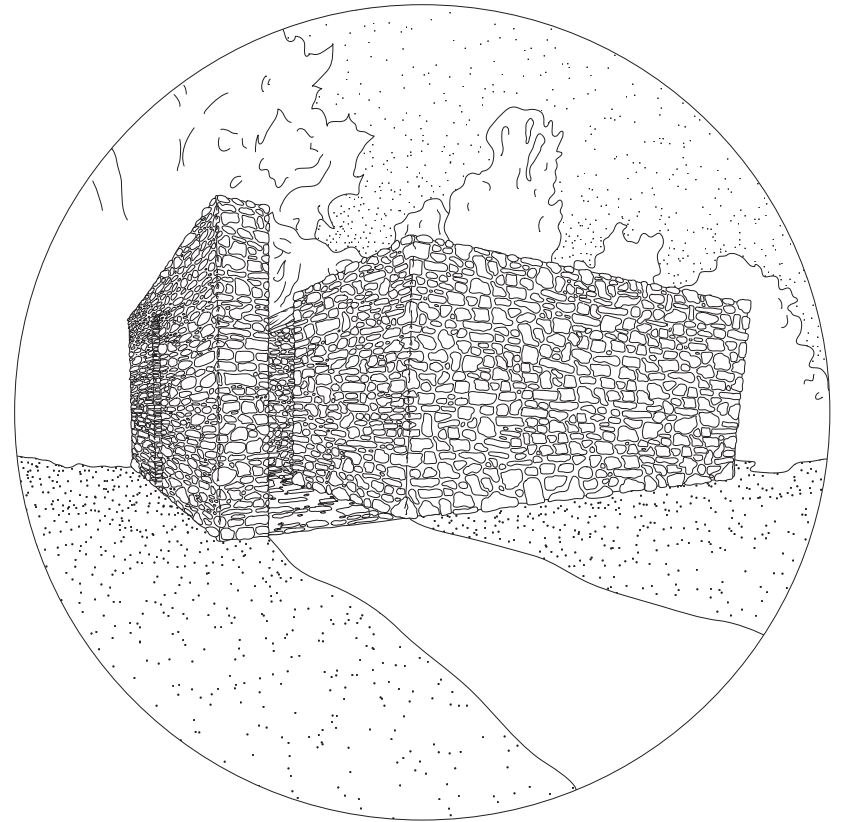
A patak forrásánál kőfalakkal körbezárt fürdőház és hűsölő lépcsőzetesen mélyülő medencével.

“Álmaimban visszatérek
elfeledni bánatom,
oda, hol egy patak csobban,
messzi-messzi tájakon.

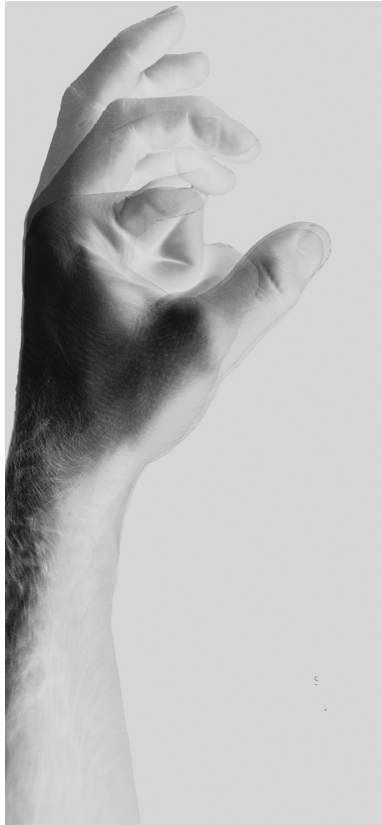
Hűs vizének tisztasága
lelkem mossa - nem bánom.
Elsodorja minden könnyem,
s terhet könnyít vállamon.

...”

Arany-Tóth Katalin: Álmaimban

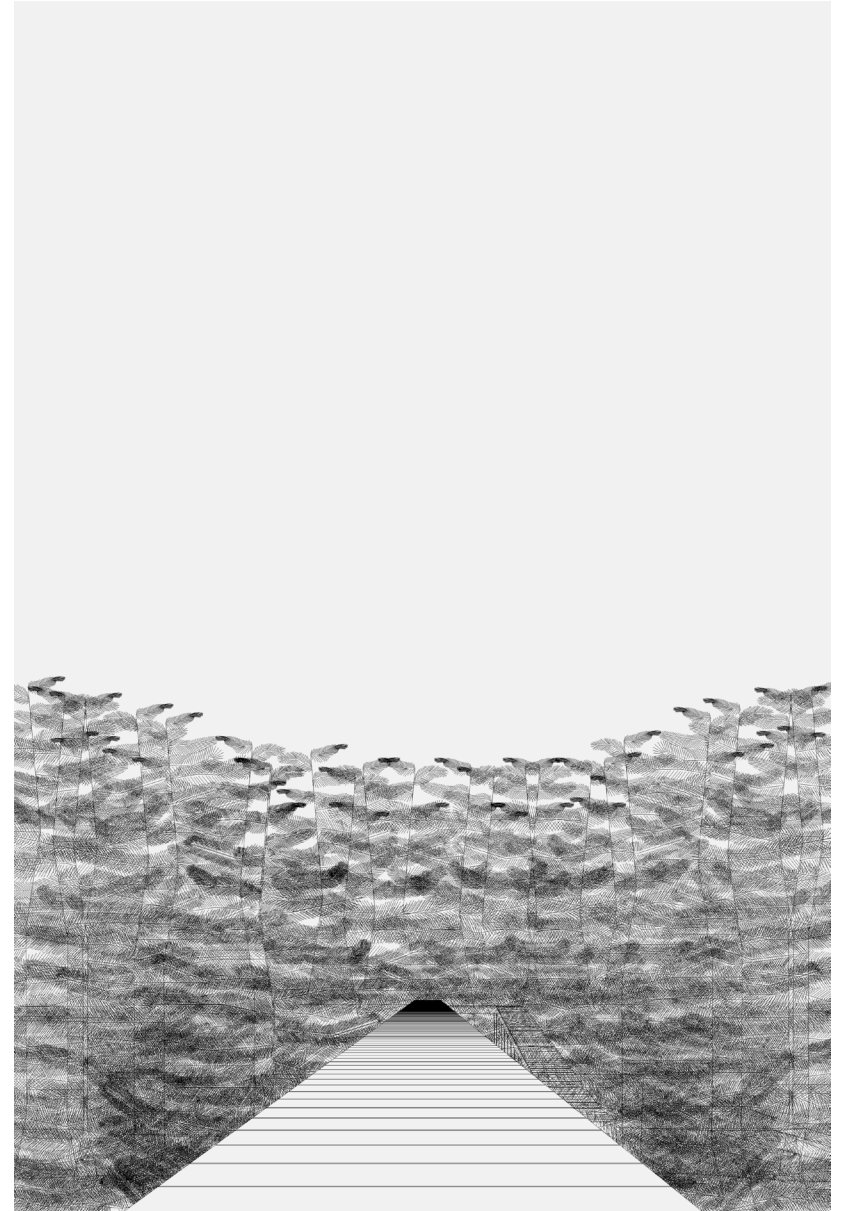

híd

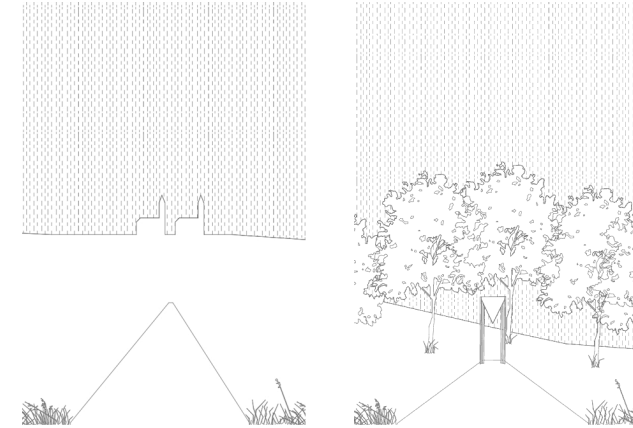
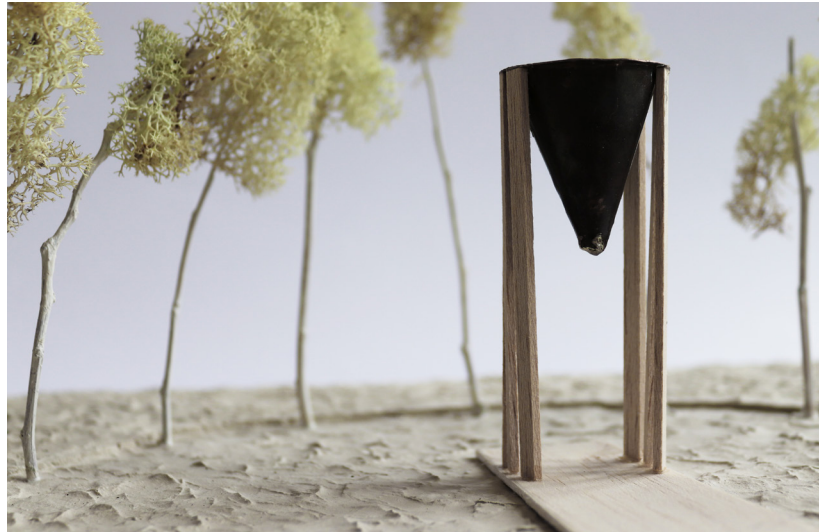
Horváth Árnika, Jovan Endre Milán

Ahogy a szülő és a gyermek, úgy kapcsolódik össze a domb és az erdő. A kettő közötti szakadékot egy „kéz”, a híd, mint közvetítő hidalja át. A kéz, amely örökre megtart, mégis fokozatosan, lágyan enged el. Szélben szabadon szálló levéllé válik. Az építmény nem épület többé, hanem egy lény, amely kapcsolatot teremt a különböző síkok, sűrűségek és jelentések között.

„Ellenállni a gondolatnak, hogy az építészet egy épület.”
Krasznahorkai László: Aprómunka egy palotáért

toronyiránt

Köcsis Enikő, Rudnyánszky Henriett

Letértem a Theodóra tanösvényről, most a Kornyi-tó körüli túraútvonalon vagyok. Innen egy másik utacska indul meg, de nem a Máté-forráshoz vezet. Az útburkolata más, kíváncsisággal tölt el. Haladok tovább. Nemsokára egy elágazáshoz érkezem. Mindkét út végén tornyokat látok. Itt muszáj lesz választanom, hogy melyik toronyiránt induljak el. Az egyik ága a falu felé vezet a tekintetem, Kővágóörs két egymás mögött álló templomára mutat. A másik utacska úgy tűnik, mintha egy pihenőhöz

vezetne, amely toronnyal végződik és fák öveznek. Mindkét ösvény átvezet minket a Burnót-patakon. Döntöttem, a pihenő felé tartok, és később haladok Kővágóörs irányába. Az út végére érve, meglepődve veszem észre, hogy ez nem csak egy kapu, ami alatt megpihenhetek, hanem egy hűsítő is egyben. Itt, a pihenés mellett fel is tudok frissülni, hogy elég erőm legyen az utam folytatásához. Egy idő után visszatérek az elágazáshoz, hogy a másik torony irányába indulhassak tovább.

56

57

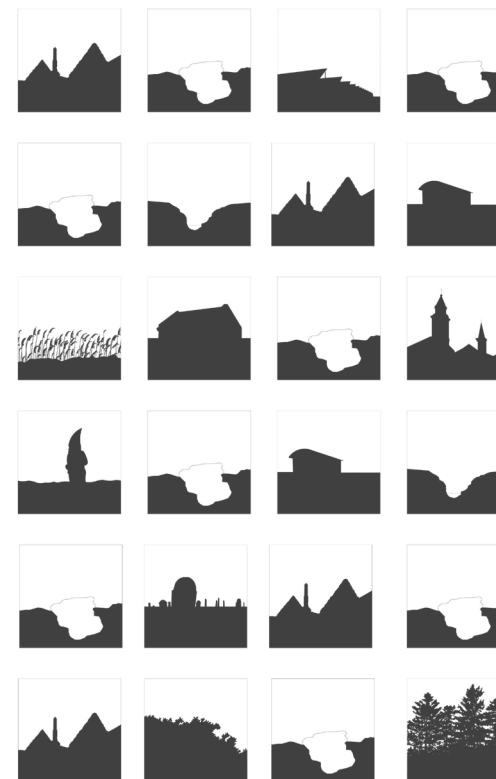

lista

Kosztya Csilla, Makki Boglárka, Vitéz Júlia Ilona

12 vörös árnyalat
 2 templomtorony
 4 magányos kémény
 1 kerttörpe
 1000 bálnakő
 1 mesterséges fenyőerdő
 1 mocsár

1 bodzamező
 7 kút
 2 patak
 1 mosóház
 1 fekete tükörmező
 2 méhkocsi
 1 temető

kő kövön megmarad

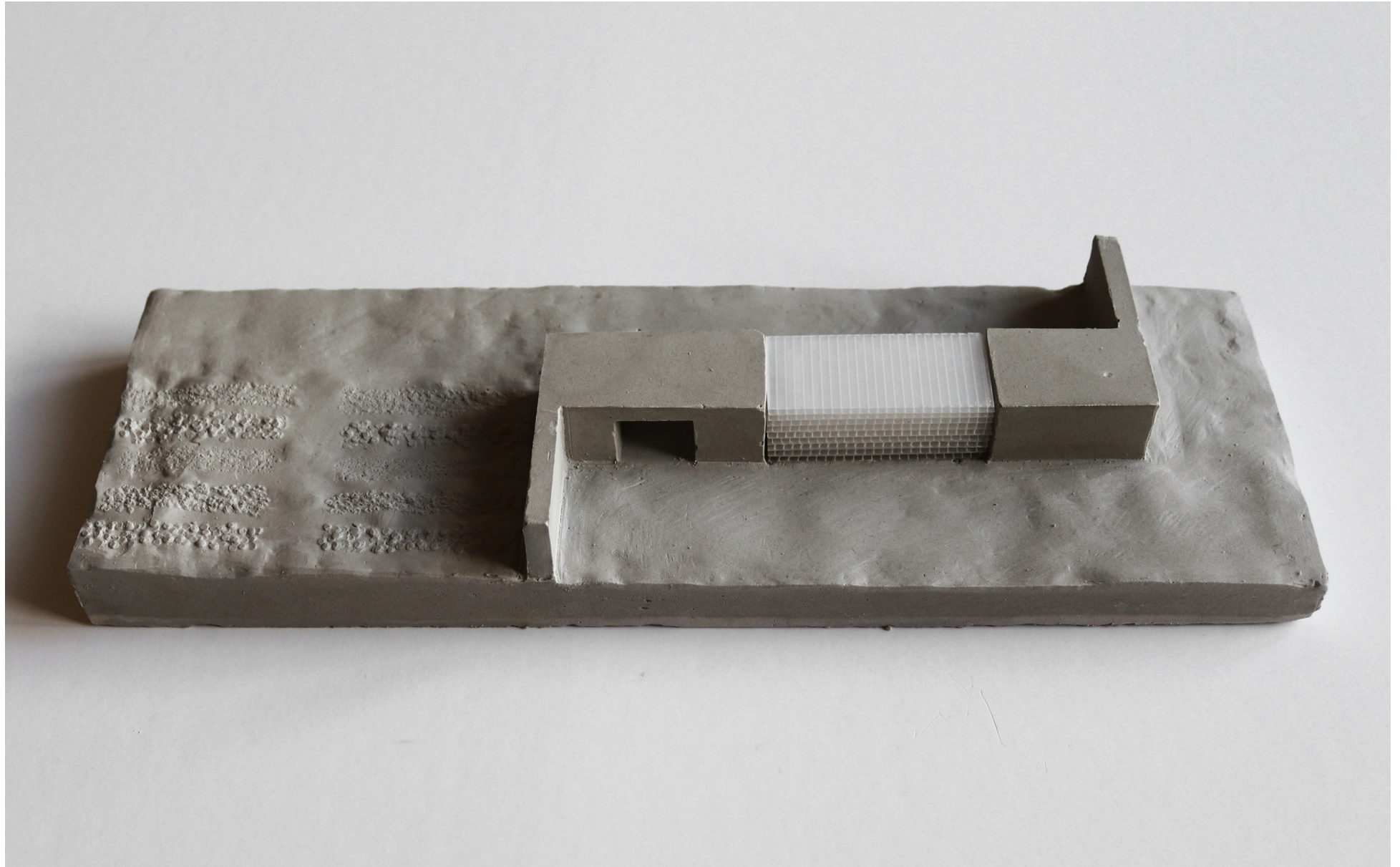
Lukács Orsolya Anna, Pálffy Viktória

Köre követ tett, tartja így a magyar mondás.

Szárnyékunk ezen mondást követve a helyi kőtengerből merít inspirációt. Azoktól egy kőhajításnyira helyezkedik el magányosan, a falu periferiáján. A Kőveskálra vezető út mellett várja az arra tévedő túrázókat, művészeket és a táj szerelmeseit.

Az építmény a barlangokhoz hasonlóan nyitott a külvilág felé, belőle szép kilátás nyílik Kővágóórsra és a környező vidékre. Kagyló helyzete bizonytalan, a helyi kőre való támaszkodástól lesz állékony és maradandó, akár a kőtenger többi sziklája.

ablak

Tóth Boglárka, Vörös-Grigoriu Eszter

A kővágóörsi környezet természetes környezet, ahol az erdő, a víz, a szikla, és az élő ember kapcsolata, a természettel való együttélés - küzdelem és harmónia - sok évszázadon keresztül meghatározta az itt élő emberek életét. Kővágóörsön ezért a természettel, természeti identitással összefüggő, abból fakadó építészeti kell alkotni. Ezt, a természetet szelídítő, abból táplálkozó kapcsolatot jeleníti meg a tervünk is. Három résztvevője van: a patak, az út és a ház.

Az út, ez a kis ösvény, szorosan a patak mellett indul el, a patak vonalát követve olykor megmegtörve, az útjába eső fákat megkerülve, játékos irányváltásokkal cikázik, egyik partról a másikra, amíg el nem vezet egészen a házig. Funkcionalitással összekötött játékoság ez. A patak egyik oldaláról a másikra nyújtózkodó út egyben vizet felduzzasztó gátként is szolgál.

Az ösvény sokáig vezet be az úttól távol eső vidékre, az irányváltások fokozzák meghittségét, azt az intimitásérzést, amelyet a funkció megkövetel. Ezen út végén pillantjuk meg a kis léptékű épülethasábot, amely nagy áttöréssel, mint ablakkal nyílik a természet felé, hűs szellő szívít keresztül rajta. Finom szögben támaszkodik

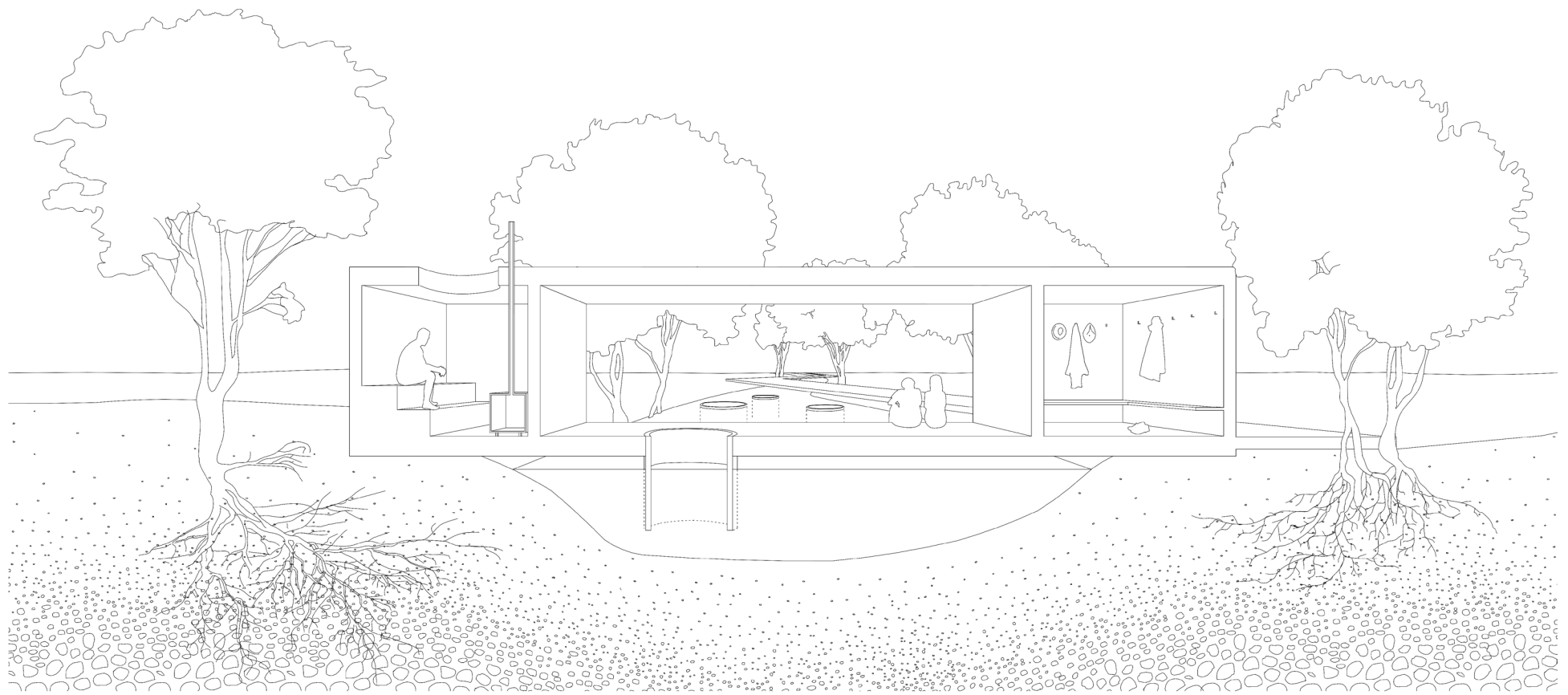
a patakpartra, hídként íveli át a csobogó vizet, amely a terasz padlóját áttörő merülődézsza vizét hozza.

A ház, a szauna - ha belegendolunk - tulajdonképpen meditációs hely, ezért is a hosszú bevezető ösvény, az eltévedt vándor lépéseit vezető út, és a cél, a nyugodt elmélkedés, rekreáció tere, egybeforva a kövek, fák és virágok egységével. Legyünk akár egymagunk a szauna forró párájának búvkörében, vagy többedmagunkkal a patak hűs vizében, a farönkökből ritkásan megrajzolt, a víztükröt épp, hogy elérő körök egyikére támaszkodva.

“Itt épült ez a ház néhány éve. Nem tervezte senki, csak elgondolta. A fákat itt vágták az erdőben, a köveket a folyó medréről görgették fel, faszegeket faragtak, tömitésnek moha is akadt a rönkök közé. Csupán a kemencékhez hoztak messzebről téglákat, némi cementet, meszet, az ablakokhoz üveget. Majd minden együtt van itt, amit építőművészetnek nevezünk, csak nem merem ezt a nagy szót kimondani: nem is ilyen igénnel készült.”

(Nagy Elemér: Mai finn építészet -1976)

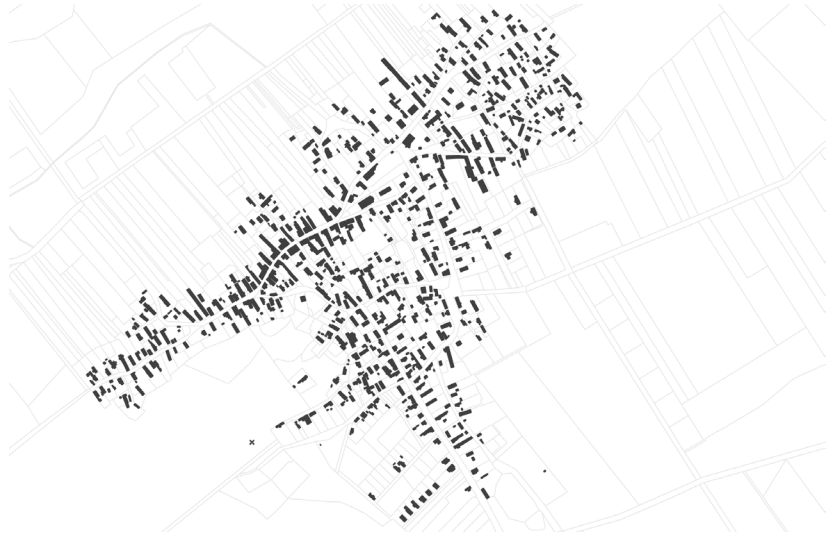

74

75

Tanszéki Terv 1.
BME Középülettervezési Tanszék
2019 Budapest

A makettek fotóit készítette
Jovan Endre Milán
Laczkó Áron

A kiadvány és a félév támogatói
Kövágóórs Alkotótábor
Épülettervezés Oktatásért Alapítvány

Meghívott előadók
Vass-Eysen Áron és Máté Tamás (Bivak)
Guba Sándor és Hámori Péter (GubaHámori)
Bene Tamás
Dévényi Tamás
Kisberzsényi-Nagy György
Bán Márton és Pongor Soma
Nemes Péter

A tárgy hallgatói

Bicsak Krisztián Tamás
Fekete Bianka
Filep Richárd
Kulcsár Eszter
Giba Roland
Kátai Ákos István
Horváth Árnika
Jovan Endre Milán
Kocsis Enikő
Rudnyánszky Henriett
Kosztya Csilla
Makki Boglárka
Vitéz Júlia Ilona
Lukács Orsolya Anna
Pálfy Viktória
Móring Dorottya Boglárka
Racsó Anna
Tóth Boglárka
Vörös-Grigoriu Eszter

Szerkesztők és a tárgy oktatói
Beke András
Kronavetter Péter
Szabó Péter

